

(Besedilo ene izmed pritožb, avtorja dr. Andraž Teršek in Marko Blatnik)

Spodaj podpisana XY, rojena ZZZ, študentka A. letnika Edukacijskih ved na Pedagoški fakulteti v Kopru, vlagam

pritožbo

zoper odločbo Centra za socialno delo Celje glede zavrnitve državne štipendije za študijsko leto 2015/2016, št. odločbe XXXXXXXX, z dne XX.XX.2015, zaradi zmotne ugotovitve dejanskega stanja, zmotne uporabe materialnega prava in procesnih kršitev po Zakonu o splošnem upravnem postopku ter predlagam, da se navedena odločba Centra za socialno delo Celje odpravi in se mi štipendija izplača.

O b r a z l o ž i t e v :

Po 1. odst. 23. člena Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) so *do državne štipendije upravičeni državljani Republike Slovenije, ki izpolnjujejo pogoje po zakonu, ki ureja štipendiranje, in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo v preteklem letu pred vložitvijo vloge ne presega 64 % neto povprečne plače na osebo v istem obdobju.* Povprečni mesečni dohodek na družinskega člana v pritožnični družini naj bi po besedah CSD znašal 553,84 EUR. To je pod cenzusom 64 % neto povprečne plače v letu 2014, ki je znašala 1.005,41 EUR in pritožnica zato ne presega cenzusa.

Upravni organ vseeno pravico do štipendije pritožnici zavrača, ker naj bi bil cenzus nižji, t.j. 53% in ne 64%, (pritožnica s fiktivnim povprečnim mesečnim dohodkom na osebo v njeni družini presega znesek 530 EUR), zaradi česar naj ne bi bila upravičena do štipendije.

CSD se očitno sklicuje na 2. odstavek 25. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS-C), Uradni list RS, št. 99-3548/2013, ki določa, *da so ne glede na 23. člen zakona v obdobju do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka bruto proizvoda, do državne štipendije upravičeni državljani Republike Slovenije, ki izpolnjujejo pogoje po tem zakonu in po zakonu, ki ureja štipendiranje, in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo v preteklem letu pred vložitvijo vloge ne presega 53 % neto povprečne plače na osebo v istem obdobju.*

Po mnenju pritožnice je določba 2. odstavka 25. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS-C), Uradni list RS, št. 99-3548/2013 protiustavna, saj predstavlja pritožnico v **neenakopraven položaj** in krši ustavno načelo **enakosti pred zakonom iz 14. člena** Ustave R. Slovenije.

Pred uveljavitvijo ZUPJS-C je veljal ZUPJS (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 - ZUJF, 57/12 - ZPCP-2D, 3/13 - ZŠolPre-1, 14/13, 56/13 - ZŠtip-1), ki je v 1. odst. 23. členu zakona določal: *»Do državne štipendije so upravičeni državljani Republike Slovenije, ki izpolnjujejo pogoje po zakonu, ki ureja štipendiranje, in pri katerih povprečni mesečni dohodek na osebo v preteklem koledarskem letu pred vložitvijo vloge ne presega 64% neto povprečne plače na osebo v istem*

obdobju.« Cenzus pred 1.1.2004 je bil 64%, a ker je pričela veljati novela ZUPJS-C, ta pa določa, da je cenzus nižji, če gre za gospodarsko rast, je pritožnica s takšno zakonsko določbo postavljena v manj ugoden položaj, ob tem pa je omenjeni kriterij oblastnega organa tudi v nasprotju z ustavnim **načelom socialne države iz 2. člena** Ustave R. Slovenije.

Pritožnici je dokazljivo brez štipendije bistveno otežen študij. Njena družina kot celota povsem očitno in dokazano nima dovolj aktivnih denarnih sredstev, ki bi pritožnici omogočali nemoteno in kakovostno nadaljevanje in dokončanje šolanja.

CSD se v odločbi sklicuje na »drugo« in »neaktivno« premoženje, oziroma na *neučinkovito premoženje*, ki se upošteva za končno odločitev o dodelitvi in izplačevanju štipendije. Ob tem pa je tudi oblastnemu organu jasno, da pritožnica takšnega »fiktivnega« premoženja ne koristi in ga tudi dejansko ne more koristiti za potrebe študija.

Pritožnica tudi meni, da ni v skladu z ustavnim načelom **socialne države**, če se cenzus za pridobitev štipendije zmanjša v obdobju, ko se domnevno poveča gospodarska rast. Posebej pa poudarja, da se z odločbo CSD protiustavno posega ne le v načelo enakosti pred zakonom in v načelo socialne države, pač pa tudi (in to velja posebej poudariti) v njeno **ustavno pravico do izobraževanja iz 57. člena** Ustave in v pravico do izobraževanja in šolanja po *Mednarodnem paktu o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah*.

Večja kot je gospodarska rast, večje so tudi možnosti socialne države, da zagotovi štipendiranje dijakov in študentov. Zato je predpis, ki v primeru večje gospodarske rasti zmanjša cenzus za pridobitev štipendije, po mnenju pritožnice v nasprotju z ustavnim načelom socialne države in enakosti pred zakonom, smiselno in posledično pa pomeni prekomeren in zato protiustaven poseg v pravico pritožnice do izobraževanja.

Vežanje pridobitve štipendije na gospodarsko rast je tudi sicer sporno, ker se pritožnica mora izobraževati ne le eno leto, ko gospodarske rasti ni, ampak tudi v tistih letih, ko je gospodarska rast. Njen finančni položaj, kot tudi finančni položaj njene družine, se ob domnevni gospodarski rasti v državi ni prav nič izboljšal. Pritožnici se materialni položaj tudi zaradi družinskega fiktivnega premoženja, ki ga navaja CSD v odločbi, ni v ničemer povečal. Zato se njene možnosti za financiranje izobraževanja niso v ničemer izboljšale.

Zviševanje cenzusa v primeru gospodarske rasti je tudi sicer v nasprotju z ustavnim načelom socialne države, saj v primeru gospodarske rasti država pobere več davkov in sredstev in lahko omogoči celo boljše pogoje za pridobitev višje štipendije večjega števila študirajočih oseb, zato zakonska določba ni skladna z načelom socialne države in pritožnici neposredno ne le otežuje, pač pa celo onemogoča kakovosten študij.

Po drugi strani pa mora država ves čas študija posamezniku omogočati enake pogoje za pridobitev štipendije, oziroma razumne in socialno utemeljene pogoje, pod katerimi je študij mogoč. To je njena ustavnopravna pozitivna dolžnost, ki smiselno izhaja iz 5. člena Ustave in je

(po splošnem ustavnopravnem učenju) sestavni element sleherne ustavne pravice in svoboščine.

Pritožnica tudi poudarja, da je CSD arbitrarno in nerealno ocenil domnevno fiktivno premoženje njene družine, ki se je ugotavljajo na temelju zemljišč v lasti članov njene družine. Takšno ravnanje ne sme biti merodajno za končno odločitev o tako pomembnem socialnem in osebem vprašanju pritožnice. Hkrati med temi zemljišči kot fiktivnim in neaktivnim premoženjem pritožnične družine in njenimi finančnimi možnostmi za plačevanje stroškov šolanja ni nobene stvarno utemeljene povezave. Predvsem pa ni nobene dokazane ali vzpostavljene stvarne povezave, na katero bi se sklicevala država ali bi jo v odločbi navedel CSD. Odločanje oblastnega organa na takšnem temelju pomeni protiustavno samovoljno in arbitrarno ravnanje, ki grobo krši ustavne pravice pritožnice do izobraževanja in **osebnega dostojanstva**, pa tudi do pravne zaščite **lastnine**, v povezavi z ustavnim načelom pravne in socialne države.

CSD se v odločbi, pri izračunu fiktivnega premoženja pritožnične družine, sklicuje celo na lastništvo osebnega avtomobila nizkega cenovnega razreda, starega 8 let in arbitrarno določeno vrednost tega avtomobila upošteva pri izračunu dohodka na družinskega člana. Takšno ravnanje CSD ni samo arbitrarno, ampak tudi žaljivo. Kot takšno je v očitnem in grobem nasprotju z ustavnim načelom socialne države in posledično krši pritožnično pravico do izobraževanja, pa tudi njeno pravico do osebnega dostojanstva. Kot premoženjski element, ki je upoštevan kot razlog za nedodelitev štipendije, oblastni organ namreč upošteva avtomobil kot osnovno življenjsko sredstvo, ki ni in ne sme pomeniti oteževalne okoliščine pri odločanju o socialnem vprašanju, kakršno je štipendija. Nasprotno, pomeni eno od temeljnih dobrin za normalno človeka dostojno življenje v ustavno določeni socialni državi. Če se takšno temeljno sredstvo, ki je nujno za normalno in človeka dostojno življenje in ne pomeni ne presežka premoženja, ne razkošja, upošteva kot razlog za zavrnitev socialne pomoči v obliki štipendije, to pomeni ravnanje v očitnem nasprotju z načelom socialne države in posledično grob protiustaven poseg v njeno pravico do izobraževanja.

Pritožnica zato predlaga odpravo navedene odločbe CSD in njeno nadomestitev z novo odločbo, s katero ji bo priznana pravica do izplačevanje štipendije za študijsko leto 2015/2016.